

Izlet Šiškarjev na Petrovo goro

KRAJEVNA organizacija Socialistične zveze Hinko Smrekar v Spodnji Šiški z vso pozornostjo spremlja vsa družbena dogajanja in se istočasno v polni meri zaveda, da je za razvoj naše socialistične skupnosti nujno krepiti vse dosedanje pozitivne pridobitve revolucije in osvobodilne borbe, predvsem krepiti bratstvo in enotnost naših narodov ter socialistično samoupravno ureditev.

Prav zato je komisija za obujanje tradicij NOV pri omenjeni organizaciji v obdobju med dvema zgodovinsko pomembnima praznikoma, 4. julijem in 22. julijem organizirala izlet na bojno področje bratskega hrvaškega naroda — na Petrovo goro.

NAŠA POT

Naša pot je vodila preko dolenske metropole proti Metliki, Karlovcu in naprej, do parkirnega prostora pod Petrovo goro.

Prvi vtis romantične okolice, v kateri smo se znašli, nas je tako prevzel, da se je vsa družba kar hitro začela vzpenjati proti vrhu, kjer je še danes zelo dobro ohranjenih in skrbno upravljenih 37 objektov centralne partizanske bolnice. Tu nas je bratsko pozdravila ekipa treh kustosov, ki tolmači tisočim in tisočim obiskovalcem pomen Petrove gore in njene okolice v času NOB.

O legendarni veličini Petrove gore vedo prebivalci in borci Korduna, Banije in Like, vedo vsi oni, ki jih je v štiri leta trajajočem boju in trpljenju pripeljala pot tudi na to področje, kjer je delovala skrbno urejena v podzemskih prostorih centralna partizanska bolnica, ki ni bila odkrita niti v hudi nemški ofenzivi. V njej se je lahko zdravilo do 200 ljudi — civilistov in borcev. To dejstvo nam potrjuje resnično povezanost borcev z vsem narodom, potrjuje nam bratstvo vseh, ki so predstavljali generacijo rodoljubov in revolucionarjev, ki so resnično izvedli to, kar je izjavil V. Bakarić, »da je ušla revolucija u svaku kuću, i prešla svaki prag«.

Na Petrovi gori so l. 1941 formirali 15 partizanskih odredov, istega leta v mesecu oktobru pa je bil v vasi Vučkovići formiran glavni štab NOV in PO Hrvatske.

Petrova gora nam je znana iz prejšnjih zgodovinskih obdobij, vselej je odigrala pomembno vlogo, a prav gotovo najmarkantnejšo v II. svetovni vojni.

KAJ SMO VIDELI?

O bogati vsebini osvobodilnega gibanja na Petrovi gori nam priča osem partizanskih bolnic, partizanske tiskarne, kjer so tiskali Glas Korduna, Vjesnik, Partizana itd., lastna elektrarna, pekarna, kovačnice, delavnice, strojarne, tkalnice, lekarne, sedež OK KPH in zatočišča civilnega prebivalstva. Prav gotovo pa je najbogatejša zakladnica spominov na to borbo grobnica 1700 padlih in umrlih partizanov, pripadnikov vseh jugoslovanskih narodnosti ter 2500 žrtev fašističnega terorja, katerih grobovi so raztreseni po vsej Petrovi gori. Kako dragocena je ta odkupnina za našo svobodo!

Izgradnja bolnice je bila poverjena preizkušenemu španskemu borcu, tov. Jakovu Kranjčeviću-Bradi, ki si je izbral hribovit, nagnjen teren, bogato obrasel z bukvami, gabri in kostanji ter nizkim gozdnim cvetjem in zelenjem, med katerim se vijejo studenčki. In sredi te naravne lepote in bogastva je z vso vnemo delovala sanitetna ekipa zdravnikov, bolničarjev in bolničark, ki so skoraj vsi žrtvovali svoja življenja. Tem so borci v eni izmed barak obesili slike z imeni, na lesenem stebri — oporniku pa vrezali stih:

»Neću žalit svog života u borbi za novi dan, jer će narod poslije borbe biti sretan — slobodan!«

O tej globoki predanosti borbi, ki ji je bil cilj resnična vsestranska svoboda narodov Jugoslavije, nam priča okolje za tem objek-

tom. Streljaj stran od barake so zgrajene zemljarije — podzemni prostori za 20 ranjenec v vsaki, dostop je po ozki lini, zračenje pa po zračnikih med koreninami dreves. Prav ob vhodu v podzemne prostore si je zaželela svoj grob zdravica dr. Marija Slezinger, ki je tu delovala do svoje smrti l. 1943. Tako je hotela s svojim grobom še po smrti čuvati žive trpeče. Lično izdelana marmorna plošča z bronasto plaketo lepe mlade partizanske zdravnice je svetel spomin in hkrati opomin, kako se je treba žrtvovati za srečo naroda. Globoko presunjeni smo krenili navzgor h glavnemu grobišču, ki hrani le šest, v drevje ali križ vrezanih imen. V mislih sem obnavljala stih partizanske lirike: »Na Kordunu grob do groba. Traži majka sina svoga...« Po rebri je križ pri križu, ob vznožju pa spomenik v obliki položene prizme, sestavljene iz 1700 granitnih kock, na ploščadi pa vklesani emblemi edinic, v katerih so se borili borci. Tu smo z vencem in primerim govorom počastili spomin na hrabre borce bratskega hrvaškega naroda.

Ob povratku v bazo pa smo preučili ves potek nastanka in delovanja centralne bolnice, o kateri so ohranjeni vsi važnejši dogodki v dnevniku dr. Save Zlatića, ki je že v avgustu l. 1941 prišel na Kordun, od tu pa na Petrovo goro, kjer so spričo potreb pričeli zbirati deske in bruna za graditev barak in podzemnic, ki so jih rabili zlasti v hudi marč-

KJE SMO, TOVARIŠI!

V DANASNJEM prehitrem toku življenja skorajda ne najdemo več časa, niti prilike, da bi se kdaj ustavili, se pozdravili in pogovorili. Vse bolj in bolj se predajamo hudourniku, ki z veliko naglico odnaša iz naše notranjosti čustva povezanosti, tovarštva, prijateljstva in topline.

Kaj ni prazno in brezbarvno tako hitenje v brezčutnost in brezbržnost? Ustavimo se kdaj, tovariši! Pokramljajmo in posedimo!

Odborniki krajevne organizacije ZB NOV terena Milan Majcen — Hinko Smrekar so čutili, da je treba nekaj ukreniti. Za svoje člane so 27. maja, v počastitev velikih dni v maju, pripravili tovariški večer v dvorani doma »Ljuba Šercerja« z namenom, da s svojimi borci pokramljajo, se poveselijo in podoživijo dogodke preteklih težkih dni.

Zamisel je uspela in s prostovoljnim delom požrtvovalnih odbornikov so bili vsi gostje tudi lepo postreženi.

Vse priprave in delo organizacije je teklo po načrtu in nikjer ni bilo čutiti pomanjkljivosti. Kako bi le drugače? Saj so se v delo zagnali borci in aktivisti, ki imajo izkušnje iz vojnih dni. In kdaj so borci že zatajili?

V prvem delu večera so vse prisotne goste pozdravili pionirji in mladinci osnovne šole ZVONKA RUNKA. S svojim bogatim programom so obudili prisotnim spomine na dogodke iz vojne pa tudi povojnega obdobja. Ob koncu so jim zaželeli lep večer s pozdravom: SREČNO IN NA SVIDENJE!

Prav tako pa so pri sebi rekli tudi vsi navzoči.

To je bilo po dolgih letih res prvo tako tovariško srečanje — ob pognjenih mizah v pogovoru s tovariši, borci. Prvo, ne pa tudi zadnje!

Vesela družba in prijetno razpoloženje s pesmijo v srcih in na ustih, ki je trajalo do jutranjih ur, bo prihodnjič privabilo še mnoge druge, ki večkrat samevajo v kotičkih svojih stanovanj.

In tako želimo tudi odborniki naše organizacije. Jožica

ni ofenzivi l. 1942. Bolnica je bila odprtega tipa in nihče ni v štiri leta trajajoči vojni izdal njene lokacije. Poleg te je bilo na raznih krajih Petrove gore še več bolnic, skozi katere je šlo preko 10000 ranjencev.

KAJ POMENI PETROVA GORA

Ob imenu Petrova gora obnavljamo spomine na vso revolucijo, ne samo na borbo v gozdovih, tudi na vse ono, kar se je dogajalo zaradi brezdušnosti podivjanih izdajalcev lastnega naroda, ki so klali vsevprek, od nedolžnih otrok do žena, mater in starcev. Vse te slike grozot vstajajo pred nami vselej, kadar z najglobljim spoštovanjem obiskujemo poslednja svetišča onih, ki jim ni bilo žal lastnega življenja, svoje dragocene krvi.

O vsem tem, kar smo videli, pa zgodovina ne sme molčati in nikoli zatajiti, saj so ti granitni spomeniki nam in zanamcem spomin na velika, edinstvena dogajanja, spomin na borbe, ko so se z ramo ob rami borili vsi bratski narodi Jugoslavije, ki jim je bil edini svetli žarek pot v svobodo — svobodo za vse nas, ki v demokratični Jugoslaviji pravilno pojmujeemo bratstvo in svobodo. Ko občudujemo samo partizanom lastne moralne kvalitete, tovarštvo, junaštvo in ljubezen do domovine je prav, da obnavljamo tradicije NOB ter poglobljamo in utrjujemo bratsko povezanost s tem, da obiskujemo kraje, ki nas spominjajo na eno od tisoč tragedij v NOB, hkrati pa usmerjamo to povezanost v smislu odločnejšega negovanja vrednot socialistične revolucije, po katerih bi pospešili razvoj socializma in samoupravljanja.

Socialistična zveza pač zasluži vse priznanje, da je pričela na ta način poglobljati tradicije NOB, vendar pa bi bilo nujno, da tudi ostale družbenopolitične organizacije kot so ZMS, ZB in ZK temeljito podpro to dejavnost, zlasti pa ZM in ZK. Mladina in mladi komunisti bi morali biti o vsem temeljito seznanjeni, saj so oni bodoči čuvarji pridobitev NOB. Zato predlagam, da bi bilo v prihodnje več povezanosti med temi organizacijami. Prepričana sem, da bi se mladi rod z navdušenjem priključil takim izletom.

Angela PRELC

Invalidi so se zbrali v Šiški

USPELO DRUŽABNO SREČANJE LJUBLJANSKIH INVALIDOV — BOGAT KULTURNI SPORED

DRUŠTVO telesnih invalidov Ljubljana-Šiška je priredilo 3. 6. 1972 družabno srečanje ljubljanskih invalidov s kulturnim sporedom v prostorih hotela Viator, Celovška 166. Tega srečanja so se udeležili člani in nekaj podpornih članov iz Šiške, povabljeni so bili tudi iz drugih podružnic Bežigrada in člani z Viča.

V kulturnem programu je posebno navdušil »potrkan ples« folklorne skupine »Sava« iz Kranja, ki je izvedla nekaj značilnih slovenskih ljudskih plesov. Sentviški orkester harmonikarjev pod vodstvom Pavla Mihelčiča pa je požel največ aplavza z »Apollom« Bojana Adamiča. Gledališki igralec Janez Rohaček je iz zbirke narodnih rim povedal marsikatero »srčno«, k topli domačnosti pa je prispevala tudi naša članica Štefka Škulj, ki je po 10-letni »rehabilitaciji« spet zaigrala na harmoniko.

Po kulturnem sporedu je bila obilna večerja. Nato pa je igral ples in razvedrilo ansambel Janeza Jeršinovca s Planšarji.

Člani so bili zelo zadovoljni s kulturnim sporedom in večerjo.

M. Z.